

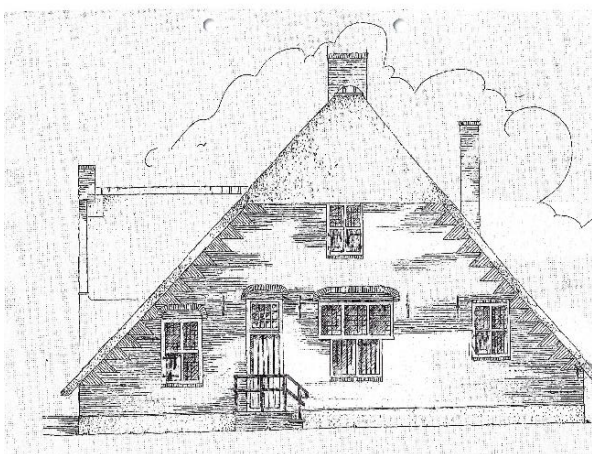
VOORAF

Dick de Jong

Aan alles komt een eind. Ook aan mijn redacteurschap van Beknopt. De eerste versie van dit magazine verscheen in 1990. Op verzoek van het bestuur. Dit gebeurde wat schoorvoetend. We hadden wel een mooie titel (Beknopt dus, bedacht door bestuurslid Ine de Boer), maar de inhoud was die eerste tijd nog wat onzeker. Er werd gesproken over een nieuwsbrief, maar dat bleek al gauw de lading niet te dekken. De inhoud was vooral ook gericht op het uitdragen van culturele en cultuurhistorische informatie. Dit laatste was bedoeld om de regionale functie van het museum te benadrukken, om de inzet van de acht eigenaren en de vele vrijwilligers in beeld te brengen en om als voorbeeldfunctie te kunnen fungeren in het kader van het behoud en het zorgvuldig onderhoud van cultureel erfgoed.

De eerste tijd werd Beknopt uitgegeven als gedrukte editie. Op enig moment is uit oogpunt van efficiency en kostenbesparing overgegaan naar een digitaal magazine. Dat gaat echter stoppen in haar huidige frequentie en vormgeving. Na ruim 35 jaar stop ik ermee. Directeur Koos van Veen gaat ingaande 2026 op een andere wijze verder. Van mij kunt u nog het decembernummer verwachten. Daarin nemen we afscheid van elkaar. Ik heb die ruim 35 jaar mijn redactiewerkzaamheden altijd met heel veel plezier uitgevoerd. Dit laatste geldt niet minder voor mijn werk als publiciteitsfunctionaris, waarmee ik per 1 april 2026 ga stoppen. Het is tijd voor nieuw bloed. Wel blijf ik nog betrokken bij dit mooie museum. Als penningmeester in het bestuur van de Stichting Museum De Koperen Knop. En uiteraard mag iedereen me altijd vragen stellen en een beroep doen op mijn kennis en ervaring.

STAATSIEDEUR

De tekening links toont het oude bordestrapje en de foto rechts laat de huidige situatie zien. De hoogte waar de staatsie deur in de gevel zit, roept vragen op. Bij veel boerderijen in de streek zit deze hoger in de gevel. en...

Onlangs stond er een artikeltje in een tijdschrift over een waterboerderij. Dat is een boerderij, waaromheen of waarin voorzieningen zijn getroffen zodat het gezin er bij een overstroming kan blijven wonen, terwijl ook het vee niet weg hoeft. Ook De Koperen Knop is zo'n waterboerderij. De kenmerken hier zijn een hoger gelegen voorhuis en een dito deur. Ooit was er een waterstal (hoger gelegen deel in de stal) en een waterzolder (boven het rijgebint, waar de koeien op konden worden gestald). Ook de woonheuvel waarop de boerderij is gebouwd telt hierin mee, evenals het feit dat er een heel grote zolder was om hooi te bergen, omdat een losstaande

hooiberg bij een overstroming te risicovol was. En ook was er geen inpandige kaaskelder, wat bij wateroverlast heel goed uit kwam, omdat de productie dan gewoon door kon gaan. De deur die in de voorgevel is aangebracht zal in de praktijk wel gefunctioneerd hebben als vloeddeur om de boerderij toch te kunnen verlaten of juist bezoeken als het land rondom in het water stond. Maar zeker is dat niet. De meeste vloeddeuren in de boerderijen hielden bij de buitenmuur abrupt op. En bij De Koperen Knop is er een trapje voor gemaakt. Ooit is dat een ander trapje geweest, dat haaks op de voormuur stond met een van een hekje voorzien klein bordes. En dan speelt ook nog eens de grote koperen knop op de deur een rol in het functioneren. We noemen de deur mede vanwege die knop terecht een staatsideur. Dat wil zeggen dat de deur zowel qua voorkomen als gebruik status moest uitstralen. Dat lukt zeker met die knop. Sterker nog die knop zorgde ervoor dat de boerderij - en nu het museum weer - een eigen naam kreeg.

Dit soort deuren komen nog voor in de hele streek. Andere benamingen zijn trouw- en rouwdeur, rouwdeur, lijkdeur of pronkdeur. Via deze deur verliet een bewoner de boerderij bij huwelijk of overlijden, als er sprake was van een definitief vertrek. Dat illustreert het volgende rijmpje:

Dood en bruid gaan de voordeur uit.

Zoals gezegd is de deur bedoeld om status aan de boerderij te geven. Van oorsprong lag er nooit een gang achter een dergelijke deur. Gangen kwamen pas in de loop van de 18^e eeuw, toen de voorhuizen van de boerderijen in kamers werd ingedeeld. Zoals het sluitwerk ontbreekt, ontbrak in veel gevallen ook het hangwerk en stond zo'n deur min of meer los in het gevelkozijn. Van binnenuit vastgezet met wat plankwerk.

Doordat er geen gang was wordt wel eens gezegd dat de uitdrukking 'met de deur in huis vallen' ook van een dergelijk situatie komt. Die uitdrukking, die thans alleen nog figuurlijk wordt gebruikt, komt uit de tijd dat de ingangdeuren zonder gang of hal rechtstreeks in de woonkamer uitkwamen.

Vaak zit in de bovenlichten boven een staatsideur een levensboom. Dat is bij De Koperen Knop niet zo. Ook de deur zelf is vrij eenvoudig van uitvoering. Er komen soortgelijke deuren voor die vol zitten van 'opsmukelementen'. Dat past echter niet in een behoudende buurt als Binnendams. Opvallend naar buiten treden doen de bewoners daar niet zo gauw.

RUST – REINHEID – REGELMAAT

INLEIDING

Een aantal van u zullen dit lezende wellicht denken: 'wat een ouderwets gedoe. Dat hoort helemaal niet bij deze tijd'. We moeten vooruit, een doel halen, plezier hebben. Om dat nu in optima forma te kunnen doen hebben we iets nodig en dat is: rust, reinheid en regelmaat.

UITDRUKKING

Deze uitdrukking werd geïntroduceerd voor de verzorging van baby's, maar is ook voor volwassenen belangrijk. Het houdt in dat je zorgt voor voldoende slaap en ontspanning, een schone leefomgeving en een vast dagelijks ritme. Dit leidt tot meer stabiliteit, veiligheid en minder stress.

RUST

Gebrek aan slaap kan allerlei problemen veroorzaken. Slechte cijfers op school en minder positieve reacties op je werk. Iemand die slecht slaapt, kan weinig hebben; zit slecht in zijn vel. De ideale slaapduur is afhankelijk van je leeftijd en behoefte. Rusten kan overigens ook op een andere manier, zoals geregeld een pauze nemen. Bijkomende aspecten hierbij zijn afwisseling in je werk, een rustige omgeving en het uitstralen van rust.

REINHEID

Hygiëne is belangrijk om ziek worden te voorkomen of besmet te raken met een bacterie of virus. Regelmatig je handen wassen en douchen. Met een slechte hygiëne maak je geen goede indruk in het sociale verkeer. Denk aan vieze vingernagels, vet haar, vieze adem en zweet.

REGELMAAT

Op dezelfde tijd opstaan en weer naar bed, dat is de belangrijkste manier om regelmaat in je leven te krijgen. Dat kan saai klinken, maar is belangrijk voor je gezondheid. In het weekend tot laat uitgaan, een jetlag en bijvoorbeeld het draaien van ploegendiensten kan deze regelmaat ondermijnen. Het probleem is dat je biologische klok ervan in de war raakt.

Merk je dat je daardoor overdag erg moe bent, dan kan je altijd een dutje doen. Houd het dutje kort (15 à 30 minuten) anders verstoort het de volgende nacht de kwaliteit van je slaap.

BOEK

De een spreekt van de drie R'en, de ander van de drie R's en de volgorde waarin de woorden worden gezet wil ook nog weleens variëren; maar feit is dat het credo 'rust, reinheid en regelmaat', in 1907 gelanceerd door wijkverpleegkundige Sien van Hulst uit Harlingen, niet kapot is te krijgen. Van de woorden alleen al gaat iets weldadigs uit, de heerlijke belofte van overzicht en controle, van orde en kalmte, van een gelukt leven. Maar waar hebben we het over als we het over reinheid, rust en regelmaat hebben? En wie was de vrouw die de slogan bedacht en wat kunnen we er in onze huidige, hectische tijden mee?

Wilma de Rek gaat op zoek naar de big history van de drie R'en en laat zien hoe we ze juist nu, in onze hectische tijd, kunnen inzetten om gezonder en aangener te leven.

Auteur: Wilma de Rek Uitgeverij: Nijgh & Van Ditmar

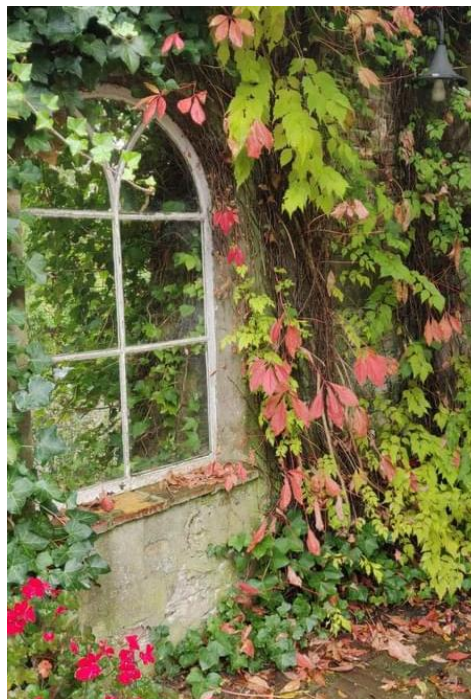
Paperback ISBN: 9789038815077 Prijs: € 25,99

HERFST

ANNIE M.G. SCHMIDT - HERFST OP HET LAND

"Kouder en vroeger donker... dat is haast alles wat het voor die stakkers van stedelingen betekent, het najaar. Ze zetten het direct om in zorgen: de kolen en de zolen en de winterjas. Maar het grote complex van geuren en gevoelens dat een zich respecterende herfst behoort mee te brengen, dat is alleen aan een buitenkind beschoren. De verlatenheid van een hoge koude hemel, waar duizenden kleine stipjes samen zwermen: de vogels gaan trekken... modderige wegen, kapotgereden door de bietenwagen, de wind over de kale polder, de krom gewaaide natte bomen op de dijk en de kreunende molenwieken. Ja, eenzaamheid en verlatenheid van mist en natte wegen zijn sterker op het land, maar ook minder triest, en het thuiskomen in het lamplicht en in de geur van hete bruine-bonensoep is een veel groter genot dan het ooit in de stad kan wezen. Herfst op het land is niet te vervangen."

MEER DAN EEN MUSEUM

column Liesbeth Leenman

De afgelopen twee weken ben ik, vind ik zelf, echt goed cultureel bezig geweest. Wel liefst drie musea heb ik bezocht: het Teylersmuseum en Frans Halsmuseum in Haarlem en museum Singer in Laren.

Ik heb daar van alles aan mooie kunst en oude voorwerpen bewonderd, maar waar ik evenveel van genoot, waren de woonvertrekken die onderdeel vormden van het museum. Een plaats waar echt mensen gewoond en geleefd hebben. Of het nu om een grote stadswoning gaat (van Pieter Teyler), een oude mannen-/weeshuis (Frans Halsmuseum) of een villa uit de jaren '30

(Singer), het is een plek om hierover te fantaseren en te mijmeren. En het leuke is dat ik helemaal niet persé naar Haarlem of Laren hoef om zoiets te ervaren. Want wat is Museum De Koperen Knop anders dan een boerderij waar eeuwenlang mensen hun thuis hadden? Niet zo maar een museum met interessante of historische voorwerpen. Hier hebben mensen hun leven geleefd, in het kader van hun tijd. Hier is van de vroege ochtend tot de late avond keihard gewerkt en geploeterd. Is gekookt, gekarnd en gesponnen. Gehooid, gemest en gemolken. Hier hebben dieren met mensen onder één dak geleefd. Hebben geluiden geklonken van kakelen, schrobben, klepperende klompen.

Hier zijn kinderen geboren en opgegroeid, hebben rond de tafel gezeten. Hier heeft een oude grootvader zijn laatste dagen gesleten in de rentenierskamer.

Hier is getrouwd en gerouwd. Terwijl ik dit schrijf, bedenk ik dat de expositie die nu op de vroegere deel te zien is, hier eigenlijk heel mooi bij aansluit. De hoogte- en dieptepunten in een mensenleven. Deze oude boerderij, een plek bij uitstek om daarbij stil te staan.

DEPOT

Alida Ambachtsheer

3 DELFTSBLAUWE SIERBORDEN

Delfts Blauw is een type faïence (= aardewerk) met blauwe decoratie, dat traditioneel in Delft wordt vervaardigd. Het ontstond aan het einde van de 16^e eeuw als goedkoop alternatief voor het blauwwitte Chinese porselein. Het Delfts blauw werd in korte tijd zeer populair en beleefde een bloeiperiode van 1650 – 1750, toen er in Delft een honderdtal aardewerkfabrieken actief waren. De industrie werd omstreeks 1800 weggevaagd door goedkoper aardewerk uit met name Engeland (Staffordshire). Tegenwoordig zijn er nog maar weinig fabrieken die op een traditionele manier Delfts blauw produceren, twee van deze fabrieken zijn: De Porceleyne Fles en Heinen Delfts Blauw. Het traditionele schilderwerk is te herkennen aan het merkteken aan de onder- of achterkant van het product.

De Porceleyne Fles is de enige die sinds de 17^e eeuw continue in bedrijf is geweest. Tijdens de rondleidingen, workshops en bezichtigingen ziet men daar hoe het Delfts Blauw nu nog steeds op authentieke wijze wordt vervaardigd. Andere soorten aardewerk zijn bijvoorbeeld het meerkleurige Boerendelfts en het Delfts Wit.

De drie sierborden in de collectie van Museum De Koperen Knop zijn tussen 1750 en 1800 vervaardigd. Het zijn drie verschillende blauwe voorstellingen en de rand is okergeel. Er is een wat lichter blauw bord bij. Dit bord is niet verkleurd maar dat heeft te maken met de plaats in de oven bij het laatste bakprocedé. De borden vooraan in de oven zijn donkerder van kleur en naarmate de borden een plaats achterin hebben worden ze iets lichter.

DE EXPOSITIE WINTERSE KOST

 <p>winterse kost 22-11-'25 31-01-'26</p> <p>MUSEUM DE KOPEREN KNOP</p> <p>GEREGISTERD MUSEUM</p> <p>WWW.KOPERENKNOP.NL</p>		<p>Verbeelding van winterse groenten in de kunst.</p> <p>Gecombineerd met (oude) gebruiksvoorwerpen, serviesgoed, tafeldecoratie en koekjerei, gegroepeerd op kleur.</p>
	<p>Een kleurrijke en gevarieerde expositie met winterse groenten in de hoofdrol.</p>	
<p>Conserven van groenten; een hoofdstuk apart!</p>		
		<p>Voor workshops, stampottenbuffet e.d. zie onze website www.koperenknop.nl of facebook/instagram koperenknop</p>
<p>MUSEUM DE KOPEREN KNOP het cultureel en historisch centrum in de alblassterwaard</p>		<p>MUSEUM DE KOPEREN KNOP Bisschopsweg 6, 3373 AD Hardinxveld-Giessendam tel. 0184-411306 koperenknop@koperenknop.nl</p>

NAAR AANLEIDING VAN DE EXPOSITIE TROUW EN ROUW

De expositie van dit moment trekt veel bezoek. Dat levert niet alleen lovende woorden van het publiek op, maar er komt ook meer informatie naar voren. Onder meer over de begrafenis in vroeger tijd en de taak van de burens daarbij. De burens gingen niet alleen bij de verdere burens en zelfs familie vertellen van het overlijden. Ze hadden ook een taak bij het afleggen van het lijk

en vroegen de genodigden persoonlijk de begrafenis bij te wonen. Dit soort taken werd later overgenomen door de aanzeggen of begrafenisbedienaar. Deze functionaris heette in de Alblasserwaard 'de doodbidder.'

De term 'doodbidden' verwijst naar de oude praktijk van het bidden voor de zielenrust van de overledene, wat de oorsprong is van de hedendaagse herdenkings- of bidprentjes, die vooral in de zuidelijke streken veel voorkomt. De oorsprong van de term ligt zowel in de volksmagie als in het christendom, en wordt vandaag de dag vooral gebruikt in de zin van barmhartigheid.

Op de twee foto's van een bruidsreportage bij Museum De Koperen Knop zijn eveneens twee bruidsboeketten te zien. Links ligt het wat achteloos neergelegd en rechts wordt het door de trotse bruid vastgehouden. Een bruidsboeket is meer dan een mooi bosje bloemen dat je vasthoudt als je in het huwelijk treedt. Het kent een lange geschiedenis. Ooit werden er zelfs geheime boodschappen mee overgebracht!

Het bruidsboeket kent een lange geschiedenis: het stamt uit de Romeinse tijd. In die tijd had het wel een heel ander uiterlijk. Het boeket bestond niet uit fleurige bloemen, maar uit knoflook, kruiden en specerijen met een sterke geur. Die geur zou kwade geesten afschrikken en de bruid en bruidegom zo beschermen tegen het kwaad. Ook werd er graan toegevoegd als teken van vruchtbaarheid.

Door de Britse koningin Victoria werden de kruiden voor het eerst vervangen door bloemen en zo begon het bruidsboeket meer te lijken op het boeket dat we nu kennen. Wel werd er nog een takje dille toegevoegd als teken van lust. De boeketten bestonden in de Victoriaanse tijd voornamelijk uit rozen.

Later begonnen bruiden steeds meer te variëren met verschillende bloemen en werd de betekenis van de bloemen steeds belangrijker. De achterliggende betekenis van bloemen stamt oorspronkelijk uit Turkije, waar geliefden met elkaar communiceerden via bloemen om hun gevoelens voor elkaar te uiten. Superromantisch!

Het uitzoeken van het bruidsboeket was vroeger de taak van de bruidegom. 'Op de dag van de bruiloft verraste hij zijn bruid met de bloemen van zijn keuze.' Tegenwoordig kiezen bruiden hun bloemen op basis van kleur, smaak en combinaties. Het boeket hoort bij het plaatje en moet passen bij de jurk en het thema van de bruiloft. Je kunt het boeket zelfs aanpassen aan je figuur. Heb jij bijvoorbeeld een smal postuur? Dan is een rond boeket erg geschikt voor jou!

SCHOOLGROEPEN

Het is de laatste weken opnieuw erg druk met het ontvangen van leerlingen voor lessen in het museum. Ze komen uit de wijde regio.

VEEL WERK

Er is altijd veel te doen in en rond het museum. Alles moet er mooi en verzorgd uitzien. Dat verwachten de bezoekers gewoon. Maar dat betekent dat er ook overal mensen voor zijn. Gelukkig zijn er veel vrijwilligers, met elk een eigen kennis en achtergrond. Dat neemt niet weg dat er altijd nog veel mensen bij kunnen. Interesse?

HET EXPOSITIEPROGRAMMA 2026

DE EXPOSITIES VAN 2026

WINTERSE KOST
22-11-25 / 31-01-26

Een kleurrijke en gevarieerde expositie met winterse groenten in de hoofdrol. Gecombineerd met (oude) gebruiksvoorwerpen, tafeldecoratie, serviesgoed en kookgerei, gegroepeerd op kleur. En niet te vergeten de verbeelding van winterse groenten in de kunst. Verder aandacht voor het conserveren van groenten, vroeger en nu.

INSPIRATIE

Een tweedelige expositie met in het eerste deel BOEKEN als thema, bij het tweede deel MUZIEK. Boeken, verhalen en muziek omgezet in beelden en tot leven gebracht in kleur en vorm. Dat is wat kunstenaars uit diverse disciplines tonen in deze tweedelige expositie. Geschilderd, gebeeldhouwd, gefotografeerd of geschreven, maar steeds geïnspireerd door hetzelfde onderwerp. Een verrassende en veelzijdige expositie.

SPEEL GOED!
20-06 t/m 05-09

Speelgoed als statussymbool, als rolvoorbereiding, voor educatie, met iconische merken, voor entertainment en met technologie. Zomaar wat zaken die een rol speelden in de ontwikkeling van speelgoed in de laatste 200 jaar. In deze zomerexpositie veel speelgoed, van vroeger en nu, en de rol ervan. Speelgoed uit het museumdepot, maar ook hedendaags. Met natuurlijk, naast het detectivespel, allerlei mogelijkheden om daadwerkelijk buiten te spelen. Een expositie bij uitstek voor (groot)ouders met kinderen. Boeiend voor alle leeftijden!

BLAUW WIT

De combinatie blauw wit is al honderden jaren een uiterst goede combinatie. In de mode, kleding, kunst, design, in de sport en in de symboliek. Delfts blauw, vlaggen, porselein, textiel, voetbaltenues etc. etc. Wat is het geheim van de blijvende charme van deze klassieker? Ontdek het in deze blauw witte expositie!

MUSEUM DE KOPEREN KNOP

Het **CULTUREEL EN HISTORISCH CENTRUM IN DE ALBLASSERWAARD**. Een echt **BELEEFMUSEUM** waar het hele jaar van alles te doen en te ondernemen is! Niet alleen in de **MUSEALE BOERDERIJ** met moderne **EXPOSITIERUIMTE**, ruime **ETAGE** voor groepen en **MUSEUMCAFÉ** met terras, maar ook in de **BIJGEBOUWEN** (smederij, **hoenmakersschuur**, wagenschuur), de **MUSEUMTUIN** en niet te vergeten de **THEETUIN**.

Naast het bezichtigen van de vaste collectie en de wisselende exposities zijn er in 2026 nog tal van andere activiteiten, zoals:

- Culinaire activiteiten voor de inwendige mens
- "De krekkel en de mier", duurzaam de winter door
- Kunst, speurtochten, jaarlijks detectivespel en buitenspel voor kinderen
- Activiteit met aandacht voor lokale kunstenaars
- **Bitor, Rapido**, het tweemaaljaarlijkse openlucht schilderfestival
- Activiteit in het teken van "Delfts Blauw"
- Deelname **Alblasserwaardse** Museummarkt (Kinderdijk)
- Tuinbeleving rondom het stookhuisje
- Diverse workshops gedurende de exposities
- Het hele jaar rondleidingen en arrangementen voor groepen
- Speciale lessen voor schoolgroepen als onderdeel van een educatief programma

CHECK VOOR MEER/ALLE ACTIVITEITEN onze website: www.koperenknop.nl, social media, nieuwsbrief Beknopt, berichten in de regionale pers of de flyers van de diverse exposities.

Openingstijden museum: dinsdag t/m vrijdag 11-17 uur
zaterdag 11-17 uur. Groepen op afspraak.

MUSEUM DE KOPEREN KNOP
het cultureel en historisch centrum in de alblasserwaard

MCK

Sluisdijk 6, 3373 AD
Hardinxveld-Giessendam tel. 0184-611366
www.koperenknop.nl
www.koperenknop.nl

HERFSTGEDICHT

Roestig gekleurde herfstbladeren dalen door de harde ruige wind gedreven; ze dwarrelen van boven naar beneden. Kromgebogen worstelt een fietsder door het alsmat dikker wordend bladerdek. Kinderen stampen met hun laarsjes. Een auto remt af, glijdt even door. Je voelt de eerste regeldruppels al. Ze dalen uit een ogenschijnlijk grijs. Uit dikke lucht; druppels worden groter en vallen uit het niets op mensen neer. 't Verlangen naar thuis, gezelligheid, behaaglijkheid en warme chocomel. 't Wordt winter, kouder, eerder donker. De paddenstoelen in het gras getuigen dat vanaf nu veel anders worden gaat.

Kunst of kool.

COLOFON:

Teksten Alida Ambachtsheer, Liesbeth Leenman, Edith van der Hoogt, Anne-Marie Verhagen, Dick de Jong,
Eindredactie Dick de Jong (publicist)
Foto's Alida Ambachtsheer, Teuny Bakker, Liesbeth Leenman, Ewoud Klop, John Tomeij e. a.

AFMELDEN VOOR ONTVANGST:
DIRECTIESECRETARIAAT@KOPERENKNOP.NL

MUSEUM DE KOPEREN KNOP
het cultureel en historisch
centrum in de alblasserwaard

Binnendams 6 | 3373 AD Hardinxveld-Giessendam | 0184-611366
www.koperenknop.nl | koperenknop@koperenknop.nl | bank n193rabo0395001005
open: di t/m vr 13-17 uur en za 11-17 uur groepen op afspraak

Quote:

Luisteren betekent voor slechte toehoorders niets anders dan wachten tot de ander is uitgesproken.